

РОЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ФУНКЦІОНУВАННІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Вступ. Банківська система є невід’ємним складником національної економіки та відіграє одну з найважливіших ролей у сфері фінансових відносин як держави, так і кожного самостійного суб’єкта господарювання. В умовах трансформації фінансової системи України, розвитку ринкових відносин банківська система стає особливим її складником, що визначає спосіб управління фінансовими ресурсами з метою забезпечення сталого економічного розвитку.

Мета дослідження – дослідити сучасні тенденції застосування інноваційних рішень у діяльності банківської системи.

Основна частина. Вплив сучасних глобалізаційних та інтеграційних процесів на розвиток банківського сектору формує простір для більш глибокого аналізу і дослідження теоретичних основ його функціонування й основних характеристик та вивчення ситуації. Так, зважаючи на схвалення Кабінетом Міністрів України концепції державної цільової науково-технічної програми з використання технологій штучного інтелекту (ШІ) у пріоритетних галузях економіки на період до 2026 року роль ШІ в українській економіці значно посилиться. Характер банківської галузі, що ґрунтується на великих масивах даних, які вимагають швидкого комплексного аналізу, забезпечує саме те середовище, яке необхідне для швидкого та ефективного впровадження штучного інтелекту з метою прийняття оптимальних управлінських рішень.

Пропонуємо розглянути найбільші світові тренди штучного інтелекту, що використовуються в банківській сфері впродовж останнього часу.

1. Генеративний ШІ

Поява генеративного ШІ може сприяти хвилі інновацій, ефективності й персоналізації для банків та їх клієнтів. Це може докорінно змінити спосіб надання банківських операцій та послуг. Генеративний ШІ також може створити нові та унікальні послуги, забезпечити високу ефективність банківських операцій і змінити спосіб взаємодії кінцевих користувачів з банками [1].

2. Відповідальний ШІ

Зі збільшенням використання ШІ в банківських і фінансових додатках виникне потреба в його дійсно доступних моделях, які можуть бути легко зрозумілі, проаналізовані і доповнені як зацікавленими сторонами бізнесу, так і регуляторами ринку банківських послуг. На наш погляд, важливо переконатися, що результати цих моделей не є упередженими (щодо будь-якого клієнтського сегмента або демографічної групи), а також справедливими і безпечними.

3. *Управління ШІ*

Більшість урядів і регулюючих органів у всьому світі працюють над жорстким управлінням ШІ, яке дає змогу отримати доступ до всієї його потужності, одночасно розглядаючи його як безпечну і вартісну технологію з власним регулюванням і управлінням для запобігання будь-яким ненавмисним наслідкам. Особливо зросте потреба в жорсткому управлінні та процесах дотримання вимог для безпечного використання ШІ в різних банківських і фінансових установах.

Сьогодні суб'єкти вітчизняного фінансового ринку також активно використовують ШІ, адаптуючи інноваційні технології для підвищення якості банківських послуг, функціонування платіжних систем та обслуговування клієнтів. Зокрема, українські банки впроваджують чат-боти на основі ШІ для автоматизації відповідей на запити клієнтів. Ці системи можуть відповідати на стандартні запитання, як от перевірка балансу, платежів і блокування карток, а також надавати всіляку інформацію про продукти та послуги. Звичайно, як і в інших частинах світу, вітчизняні банки також використовують ШІ для оцінки кредитоспроможності клієнтів.

Сучасні технології на основі штучного інтелекту значно спрощують і пришвидшують фінансові операції та відіграють ключову роль у забезпеченні оперативного обміну фінансовими ресурсами. Фінтех-стартапи та платіжні системи інтегрують штучний інтелект для створення безпечних, швидких і зручних способів оплати. Наприклад, державний ПриватБанк став першою компанією в Україні, яка почала використовувати голосову біометрію (автентифікацію) для розпізнавання обличчя клієнтів [2].

Однак разом з вагомими перевагами, які можемо отримати під час застосування ШІ, є і ризики з якими можуть зіштовхуватись суб'єкти фінансових відносин при використанні новітніх технологій, що діють на їх базі. Одним з найбільших ризиків є втрата баз особистих даних за умови використання зловмисниками інструментів, створених за допомогою ШІ для викрадення цих даних. Тож фін-установам всього світу доведеться докладати багато зусиль, аби така інформація була надійно захищена від хакерських атак.

Висновки. Нині в Україні інноваційні процеси займають вагоме місце у роботі банківської системи. Банки починають активно використовувати можливості штучного інтелекту у своїй роботі. Завдяки використанню ШІ працівники банківського сектору мають можливість підвищити швидкість обробки та перевірки документів потенційних клієнтів, оперативно приймати рішення про надання кредитів фізичним особам і малому бізнесу. Окрім пришвидшення роботи банків, штучний інтелект спроможний підвищити рівень безпеки та покращити можливість прогнозування.

Отже, можемо стверджувати, що на практиці в сучасних умовах глобалізації, євроінтеграційних процесів національних економічних систем суб'єкти фінансо-

вих відносин застосовують штучний інтелект як інноваційний інструмент для оптимізації розвитку фінансових відносин в епоху процесів цифровізації економіки та суспільства загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Capturing the full value of generative AI in banking. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/capturing-the-full-value-of-generative-ai-in-banking>
2. Приват24. URL: <https://privatbank.ua/udalennyi-banking/privat24>
3. АТ «Банк Альянс». URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/alliance-bank>
4. І вабить, і страшить: рік буму довкола ШІ. *Kantar*. 2023. URL: <https://www.kantar.com/ua/inspiration/consumers/ai-in-ukraine>